

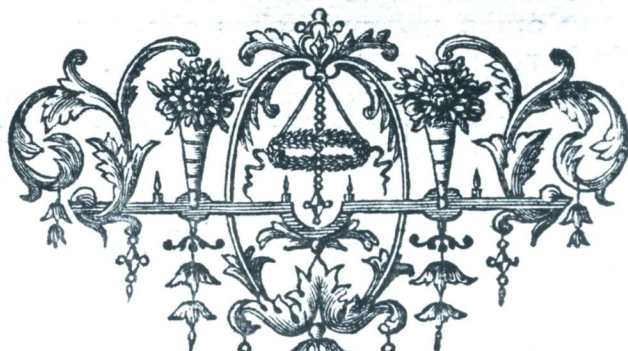
Alse wist hi gade ghewende, pelenstue open tyns hantse in lech, omme den henege den host: den weland en se den brislant den ont allen
den dat den ghosien hebbe, menigsten trawelen duncte die ons onse lieue en ghewilde seke den huerken, gheden hebbe en noch
den sullen, alle hebbe den, grane gheden end ghesseuen die den die leet bueten der houtpinten, en houtwient dat die sliuen
sal legghen tot enen speelde sonder enen ander ander den op te den tot elken dinsten also gret en also elken, also
us er ter den leet dunt so hebbe hi ons seke den ghesseuen dat hi gheden dunt setten en sullen, binnem onse seke den
hi en sal seke mit syn seke linc hebbem, ende oec ghene leueninghe vander te ghuen den tot onsen, wederseghen ende om
dat den wullen, dat dese den pinten, also gheden, vanden, onse seke den, huerken en den wardeninghe den ons en den onsen
wardeninghe tot elken dinsten so hebbe hi desen bris legghet mit onsen seke elken inden dinsten elken dinsten in
ghewone int ier ons heren, d. oec. weghen en tachtel warden lye den onsen ghene

HANDVEST van hert AELBRECHT van Beijer waar by de baan leggende bui de houtpoort gegeven wordt een speelveld; en verders me brengende dat het schoutampt perfoon zal moeten worden wa genomen, gegeven den 20 v Februarius ^{1389.}_{1390.}

AELBRECHT bi Gods ghenaden palensgraue vpten hertoghe in Beijeren graue van Henegouwen van Ho van Zeeland ende here van Vriesslant doen cont allen luden da aenghetien hebben menighen trouwen dienst die ons onse lieue de ghetrouwe stede van Haerlem gedaen hebben ende noch d fullen ende hebben hem gracie ghedaen ende ghegheuen baen die leyt buten der houtpoorten ten houtwaert dat die bliuen legghende tot enen speelvele sonder enich ander oirbaer daer te doen tot ewighen daghen also groet ende also cleyn alst nu tijt daer leyt. Voirt so hebben wi onser stede voirser. gheghe dat wi ghenen scout setten en fullen binnen onser stede voirser en salt selue mit syns selfs liue bewaren ende oec ghene beuelin vorder te gheuen dan tot onsen wedersegghen. Ende om da willen dat dese voirser. punten wel ghehouden worden onser st van Haerlem ende hoir nacomelinghe van ons ende van onsen comelinghen tot ewighen daghen so hebben wi desen brief be ghelt mit onsen zeghele. Ghegheuen in den Haghe twintich ghe in Februario int jaer ons Heren mccc neghen ende tachtich den lope van onsen houe.

*Bezegeld met een zegel in groen wasch, onder uitbang
de aan eenen enkelen francynen staert.*

voorschreven Rentmeesteren vander bede in der selver Landen, en de allen anderen onsen Rentmeesteren, Officieren, Amptluyden Dienaren, tegenwoordich ende toekomende die dit aengaen oft moeyen mach, heuren Stedehouderen ofte Gecommitteerden, en de elck van hem sonderlingen alsoo hem toebehooren sal, dat van desen onsen tegenwoordigen consent, verleeninge, Octroye, ende van al den inhouden van desen, sy doen, laten ende gedooogen der vooren Ridderfchap, Steden ende Landen boven gheroert, rustelijck ende vredelijck ende volkomelijck genieten ende ghebruycker tot eeuwigen dagen: Sonder hem daer inne te doen of laten te geschien eeniger hinder, letfel, stoof of moeyenisse ter contrarie: Want ons alsoo gelieft ende gedaen willen hebben.

Ende ten eynde dat dese saecken vast ende ghestadich, blyven mogen onverbroocken tot eeuwigen dagen: Soo hebben wy t'oor-konde voor ons, onsen Erven ende Naekomelingen voorfs onsen Zegele hier aen doen hangen: Behoudelijcken in andere dingen, ons ende eenen yegelijcken sijns rechts in allen.

Gegeven in onsen Huyse inden Hage in Hollandt, den ses ende twintichsten dach van Meye, in 't Jaer ons Heeren duysent vier hon-dert ende tachtentich. Aldus geteyckent, By mynen Heere den Hertoge, *Ruyter. Sigillata de expresso mandato & presentia Domini Heyme.* Gecollationeert tegens den originalen Brief by my,

Jan van Wandali.

ACTE van VERGUNNINGE

van de grashuur en genot van de baan, gelegen buiten de groote houtpoort, aan de getydemeeesteren van de paro-chiekerk, mids blyvende dezelve baan leggen tot een speelveld, naer inhoud van 't handvest daer van zynde: verleend den 12 van December 1483.

Wy **BURGERMEESTEREN SCHEPENEN** en **RAIDE** der stede van Haerlem doen condit allen luyden. Alsoe de getydemeeesters van de seven getyden in de prochiekerke binnen deser stede ons dicwyl te kennen gegeven hebben dat sy van der seven getyden wegen voerscreuen grotelick belast en beswaert syn niet alleen mits den loon van den priesteren en choralen die dagelix de seven getyden singen mer oik mit sekere peculiaer missen die men tot sekeren dagen in elken weeke al 't jaer doer doet in der voerscreue kerke onder of korts na de sevenden misse daer sy was en anders alle ceremonien toe bekostigen moeten sonder dat sy daer toe de helft hebben in renten sjaers ofte dat sy ietsekers daer toe weten dan

Handvesten en Privilegien van Haerlem

dan alleenlick hun verhopende tot behulpelicheit der handen van goeden devoten menschen ons mitsdien want de seven getyden ende oick de voerscreue missen die men in discant singt onderhouden moeten wesen en den scepenen segelpenninck mits den exchys op huys en erve gestelt hun onwert en ofhandig gemaect is biddende hunluyden daer toe te willen voersien te minste quets van der voerscreue stede of hare goeden ende wy want de voerscreue bede redelick is het selve opgedaen en voert te kennen gegeven hebben de vroescap en gemeene ryckdoem die alle mit ons gevallen syn op die baen omme tot love en eere Goods en onderhoudenisse voerscreue de grashuyere van dien te hebben en te gebruyken als dat behoert. SOE IST dat wy in der name van der voerscreue stede ende van der selver stede wegen by gemeen slot en overeendragen van vroescap en ryckdoem voerscreue omme die onderhoudenisse van de seven getyden ende missen voernoemt en oick om dat doer dien menich mensche tot innicheit bat beroert mach worden ende syn behulpige hant totte getyden reyken ende alsoe den offlaet daer toe staende verdiene gegont en geconsenteert hebben gonnen en consenteeren mit desen brieve de seven getyden voerscreue de rechte grashuyere ende het genot van der baen gelegen buyten de houtpoort omme die by den getydemeeesteren in der tyt wesende gebruyct en geoirbaert te werden soe en in sulken schyne als den jonge scutteren van sinte Joris die van der stede gegont en geconsenteert was en syluyden in voerleden jaren die gebruyct ende geoirbaert hebben ende dat in de stede van den voerscreue segelpenninck die sy een wyle tyds ontfaen en gehadt hebben als voeren verklaert staat behoudelick dat die selve baen niet jegenstaende dese gonst en consent sal blyven en leggen tot een speelveldt als die van outs ende tot nog toe geweest is na inhoud der hantveste ende oick dat deselve gonst ende dit consent gedueren sal tot wederseggen van den genen die in der tyt in de gerecht syn. En in kennisse der waarheit soe hebben wy den segel van saicken der voerscreue stede hier an doen hangen. Ende omme die meerder sekerheit soe hebben wy meester Jacob Boudinsz doctoer en Jan van der Meer scepenen der selver stede desen brieff mede besegelt mit onsen segelen int jaer ons Heren duyfent vierhondert drie en tachtig op den twalefden dach in Decembri.

ACTE van COMMISSIE van een klerk in de Beverwyk door den **COMMANDEUR** van st. Jan van Jerusalem, als eigenaer en possesseur van het voornoemde klerks ambacht, verleend den 18 van October 1485.

Wy broeder JAN WILLEM commenduyr des conuents ende Godshuys van sinte Jans bynnen Haerlem doen condt ende kenlic onsen geminden vrienden scout scepenen burghermeysteren

CONFIRMATIE van vergunninge van het genot van de ten behoeve der getydemeeſterer de parochiekerke van Haerlem den aertshertog PHILIPS verleent den 22 van Auguſtus 1497.

PHILIPS van Gods gnaden ertshertoge van Oeſtryk hertog
Bourgoingnen van Lothier van Brabant van Steyr van Kerintz
Crainvan Limborch van Luxemborchen van Geldre grave van
bourg van Vlaenderen van Tirol van Artois van Bourgoingnen palts
en van Henegouwe lantgrave van Elſas margrave van Burgauw
heylicx ryks van Hollant van Zeelant van Phirt van Kiburg van N
en van Suytphen grave heere van Vrieslant opten Windismarc
Portenauw van Salins en van Mechelen allen den genen die
onſen briefſullen ſien ſaluyt. Wy hebben ontfaen die oitmoed
plicatie vanden getydenmeeſteren van de parochiekerke onſer
van Haerlem inhoudende hoe dat onſe voervaderen ſaliger geda
gegeven hebben den habitanten en inwonende derſelver onſer
ſekere plecke van erven liggende buyten an de poorte van der
ſerever onſer ſtede genaemt de Bane omme onſen onderſaten
wonnende derſelver ſtede daar op te gaen ſpacieren ſpelen ba
en recreacie te nemen ende het ſoe ſy dat die burgmeesteren ſe
nen en raede van onſen voerſcreven ſtede aenſiende den
ken dienſt die men dagelycx doet in den voerſcreven kerke h
in vervoirderinge derſelver en van den ſeven getyden die me
inne dagelycx doet gegeven tgars dair op waſfende dair af me
voermaels geen profyt gehad en heeft maer derſelve ſupliante
duchtende dat men der ſelver kercke hier namaels eenich hinder
oft ſtoet ſoude willen doen worde hun by ons hier op niet vo
alſoe ſy ſeggen ons ſeere oetmoedelick daeromme biddende en
derlinge dat ons gelieve te advoeren en aprobeeren de voerſcrev
te en hun daar op doen expedieren onſe opene brieven. **DOE**
WETEN dat wy die ſaken voerſcreven overgemerkt en daer op ee
hat tadvys van onſen lieve en getrouwe ſciltknape en ſcout van
voerſcreuer ſtadt van Haerlem Dieryk van Almonde daer na
onſen lieven en getrouwe ridder raed camerlinck en onderhout
van Hollant heer Cornelis Crueſinck van onſe lieve en getrouw
luyden van onſe camere vanden rekeningen van Hollant reſide
de te Mechelen en oick vanden luyden en gecommitteerden opt
van onſen domeynen en finantien den voerſcreuen ſuplianten
gen weſende tot huere voerſcreven bede en ſuplicacie hebben g
nen gegeven en verleent gonnen geven en verleenen by deſe

stadt van Haerlem en om die onderhoudenisse van den seven getyden die men dagelycx in deselve kerke doet die voerscreue bane om die proffyt daer van komende jaarlicx by den voerscreuen getydemeefters suplianten oft andere in der tyt wesende geregiert ontfacen en bestet te werden tot onderhoudenisse van denselven seven getyden in derelve kerke en nergens anders behouden dat die voerscreue suplianten fullen laten dat gemeente en poirters van derselver onser stede daer op huere genouchte en desduyt hebben naer ouder gewoenten en soe sy tot hier toe gehadt hebben navolgende die brieven hun daer op verleent by wylen hertoge Aelbrecht van Beyeren met condicien dat dieselve van de seven getyden in der voerscreue kerke van Haerlem gehouden fullen wesen en hun verbinden fullen by huere brieven in behoirlyker voirme die wy gevonden willen wesen in onse voerscreue rekenkamer om aldaer bewaert te wesen jaerlicx in derselver kerke te doene onsen leven lanck geduerende op alfulken dag als wy in de voerscreue stede ontfangen en als heere aldaer gehult ware een solemnele singende misse van de heylige Geest biddende voer twelwaren prosperiteyt en voerspoet van ons en van onse sere lieve gesellinne die ertshertoginne en naer onse en huer overlyden deselve misse te bekeren in een singende misse van requiem mit den commendatien daer toe dienende over die sielen van ons ons voervaderen en nakomelingen graven en gravinnen van Hollant ende Vrieslant gevende in bevelen onse bysonderlieve en getrouwe ridder ende cancelier den heere van Montignij en onsen lieven en getrouwen den luyden van onsen grooten rade den stedehouder generael en luyden van onsen rade in Hollant den voerscreuen luyden en gecommitteerden op tstück van onsen voerscreuen demainen en financien en van den rekeningen te Mechelen en anderen dient behoren sal onsen houtvester van Hollant scout van onse voerscreue stadt van Haerlem ende alle andere onsen justicieren officieren en onderfaten dien dit aengaen oft roeren sal mogen huren stedehouderen ende elken sonderlinge soe hun toebehooren sal dat van dese onse tegenwoerdige gracie ghyfte en willekeurige ende van al den inhouden van desen onder die condicien en in der vougen en manieren als voerscreuen is doen laten en gedogen de voerscreue suplianten oft andere tegenwoerdig en toekomende in de name van den voerscreuen kerke vredelijck en vulcomelick genieten en gebruyken sonder hun daer inne te doene off laten geschien eenich hinder letsel oft moeyenisse ter contrarien want ons alsoe gelieft niet tegenstaende die ordonnantie gemaect in onse stadt van Mechelen op die reintegratie van onsen demeynen en tguent dat daer inne gespecificeert staet aengaende de ghyften van fulken partijen van onsen voerscreuen demeynen die peynen en aftrinctien verklaert in de voerscreue ordonnantie en die eeden gedaen by die van onsen voerscreuen rekeningen en anderen onsen officieren twelk wy den voerscreuen suplianten nog den voerscreuen luyden van onse rekeningen en andere onse officieren niet hinderen en willen mair hebben hun en elken sonderlinge daer off gereleveert en releveren by desen onsen voerscreuen brieven niet tegenstaende oick eenige ander ordonnanten restrinctien geboden of verboden gedaen of gemaect ten contrarie.

dag van Ougst int jaer ons Heeren duyft vierhondert seven e
negentich.

(Onder stondt)

By mynen heere den ertshertoge die prooft va
Ludick en van sint Donaes heer Thibau
Barradot hooftmeyster die prooft van Lu
ven Hues de Mout en anderen jegenwo
dich.

OCTROY van den aertsherto PHILIPS van Oostenryk, waar b aan de stad Haerlem wordt verleen een gelyk respyt en atterminati als andere steden hadden geobt neerd, verleend den 19 van Decen ber 1497.

PHILIPS by der gracie Gods ertshertoge van Oistrijck hertog
van Bourgoingnen van Lothier van Brabant van Steyr van K
rinten van Craein van Limborch van Lucemborch ende van Ghe
ren graue van Habsbourg van Vlaendren van Tyrol van Artois v
Bourgoingnen paltsgraue ende van Henegouvve lantgraue van F
saten marcgraue van Burgauvv ende des heylichs ryx van Holla
van Zeelant van Phirt van Kyburg van Namen ende van Zuitph
graue here van Vrieslant opter VVindismark van Portenau
van Salins ende van Mechelen onsen lieuen ende getrouwen d
cancelier ende luyden van onsen groten rade cancelier ende lu
den van onsen rade in Brabant president ende luyden van onse
mere van den rade in Vlaendren stedehouder ende luyden van o
se camere van den raede in Hollant rentmeester generael van Z
lant baillius ende scouten van Dordrecht Haerlem Leyden Delft A
sterdam Goude ende allen anderen onsen officieren ende rechters
vvien dit angaen off anroeren sal mogen oft hueren stedehouderent
luijt ende dilectie. VVy hebben ontfanen die oitmoedige supplicac
van onsen vvel geminden burgermeesteren scepenen raidt ende tr
soriors van onser stede van Haerlem in hueren name ende in den nan
van allen den gemeenen poirteren ende ingesetenen derseluer st
de inhoudende hoe dieselue stede ouermids die oorlogen en
tvvisten die aldair gevveest ende geregneert hebben in vele groot
sculden lasten ende airmoede gevallen es soe dat den voirscreue
supplianten niet mogelyck en es die voirscreue sculden ende laste

51
Wij Burgemeester Scheynen en Raden der Stad van Aarden
den eend allen lijdende. Altes te hertogenmeester vande den de
tyden in de Aardhaken kunnen de Aarde ons dwyfel te kin.
nen, gewere hebben, dat sy van der zwer zeygen wey vryf
grooten belast en bewaart sy niet allen met den Loe van
de Trusten en chanden die dageliks de zwer getyden Loe
mer ook met Loe peculier moeten daren tot Loe den daren en
ellen weke al te swaer droet in der vryf heke inder
Lote na de Loe de mien, daar sy was en alle andere alle Loe.
monen toe bekostigen moeten. Sonder dat sy daar toe de helft
hebben in renten sjaars, ofte dat sy een sjaer daar toe weten dan
alleenlyk hun verhogende tot bekuyfheyt der handen van geion
dewten menschen ons miedien, want de zwer getyden ende ook de
vryf müssen (die men en darent angst onderhanden moeten wiening
en den Loezen. Sigelonnend mits den inchof op huys en onnegelich
hun onwert en ophandig gemaakt is, Alden kundigen daar
toe te willen vreden te mits de quers van der vryf. Loe de
hare geden, ende sy want de vryf. Loe redelich is t'leke tyden
daer en vryf te kennen geveer hebben, de vryf en ge.
meere vryf daren, die alle met ons gevallen sy op die laen, om
me tot Loe en Loe gods, en onderhanden vryf. De gras
huysen van dien te hebben en te getuyken, als dat behoort.

van Burgom. Scheynen en Raden geschreuen 1339 te
vinden in Boxhorn. Theatr. Holl. pag. 133. waar tegen som
den kunnen werden geseyt, of dat die brief niet suyer werd
opgegeuen, maar met enige verandering na volgende tijds gelegent.
het of dat de Aardhaken. Minstere geen goet burcht gebouwd
in van de constitutie der Regering of dat die warden Ma
gistris corium te verlaen syn, als een vryf gaande eertyd van
Scheynen en Raden te meer om dat men in de oude tijden de
Burgom. me. of altes genomen vryf Burgomagistris: en niet Ma.
gistris corium, het welke te meer schijnt haer te welen, om dat
te vryf brief in t' nederduyck te vinden in de vermerende
Gronck van J. de Beke, Loe Matth. Anal. tom. 5 fol. 224
niet heeft. Magistris corium, maar alleen Magistris, en dat het
wordt conculclus agter Loebus komende by Boxhorn aldaar ver.
taalt. Staat Raden Matth. Anal. tom. 9 fol. 175 en 501
Schijnt oetweg wel enige bekenking aan de hand te geven dat er Bur.
gemeester geweest sy in Aarden vryf den jare 1410 als wanneer by
Junligie van Grave Jan deele eert sy geveer: maar daar op
kan gantut worden, dat in die twee plaatsen vryfheyt. Loe den ver.
den genoemd: en dat sulke de titel van Burgemeester generabik vryd
len vryfheyt. maar moet oetweg en geveermeest tot die Aarden, de
welke te dien tijde Burgom. hadden en niet juist tot allen den
der onderhanden.

laiken, der vrees? Steede hier en doen hangen. Ende omme
 die meeder Eeckerhoort, so hebben wy meester Jacob (Bonting)
 Factor en Jan van der Meer seepren dierelker Steede weder
 hiet mede bevest met onsen Seelen, int jaer ons Meeren duy
 end vier hondert drie en tachtich op den twaelfden dach in
 November.

inschude
 inventaris van het

so is t dat wy in der name van der vrees? Steede, ende van der Ecker-
 stede wijgen by gemien Meer en overdragen van Vreeschap en
 Nijverdem vrees? omme die onderscheidenisse van de seer gesjen
 ende meere vrees? en eck om dat door die menich menschen
 tot innicheit dat betert mach worden ende syn behulp na hand
 totd gesjen reiken ende alre den Afsaet daer toe staende
 verdere gegent en geententeit hebben gonnen ende ondentoon-
 met desen brief de seer gesjen vrees? de rechte grashuise
 ende t gonse van der baan gesjen kuyten de hantpoort omme.
 Die by den gesjemenistoren in der tijd vrende gebruykt en geent.
 baert te worden, so en in sulke Schijne als der jonge Leuthe-
 ren van Sinte Jans die van der Steede gegent en geententeit
 waer, en sijn kuyten in voerleiden jaer. Die gebruykt ende geent
 baert hebben. Ende dat in de Steede van den vrees? Legepennend
 die sijn en nyle tijde ontstaan en gehad hebben als vrees?
 chaert staet. Behoudelich dat die selve baen niet sjen.
 staende Deere gonse en sentent sal sijn en lingen tot an
 Speelvelt als die van ouds ende tot nog toe gewent is, na inhout
 der handvoete, en oek dat deelve gonse, ende dit constant geuewen
 sal tot wederzagen van den gemen, die in der tijd in de gerechte
 sijn, en in kennelike dienaarship soe hebben wy den Segel van